

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Groza împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

împotriva decizie din 2 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-223/23
NR. PIGD 2-21134477-02-3a-03032022)*

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 Cod administrativ (în vigoare la 1 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza judecătorești: Instanța de fond: O. Melniciuc,
Instanța de apel: Gr. Dașchevici, V. Negru, E. Palanciuc,

5 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 septembrie 2021, Andrei Groza a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei CTAS Ciocana nr. 95/2020/66913 din 17 decembrie 2020 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea lui Andrei Groza a pensiei pentru limita de vârstă, cu includerea în stagiul de cotizare pentru calcularea pensiei a perioadei studiilor de doctorat la zi, de la 20 noiembrie 1980 până la 20 noiembrie 1983.

2. În motivarea acțiunii a invocat că, la 2 noiembrie 2020, a depus actele pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă la CTAS Ciocana, fiind informat că, perioada studiilor la doctorat, la zi (20 noiembrie 1980 - 20 noiembrie 1983) nu va fi inclusă în stagiul de cotizare, nefiind acordate alte explicații.

3. Ulterior prin răspunsurile CTAS Ciocana, nr. 5860 din 11 noiembrie 20 și CNAS nr. G-2623/20 din 18 decembrie 2020 i s-a comunicat același fapt, motiv din care a depus o acțiune în instanța de judecată, însă acțiunea a fost declarată inadmisibilă din motivul neînlăturării neajunsurilor.

4. Astfel, prin decizia CTAS Ciocana nr. 95/2020/66913 din 2 decembrie 2020 i s-a stabilit pensia fără a fi inclusă perioada respectivă, respectiv, primind decizia dată la 2 august 2021 a depus la CNAS o cererea prealabilă la 20 august 2021, solicitând includerea în stagiul de cotizare pentru calcularea pensiei pentru limită de vârstă perioada studiilor la doctorat, la zi, perioada – 20 noiembrie 1980 – 20 noiembrie 1983, care prin răspunsul din 3 septembrie 2021 a fost respinsă. Or, art. 76 alin. (2) din Codul educației, indică că, studiile de doctorat sunt studii superioare, iar art. 50 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii și pct. 63 subpct. 7) din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor,

aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, prevede că, acestea se includ în stagiul de cotizare.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

5. Prin hotărârea din 03 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis cererea de chemare în judecată în contencios administrativ, depusă de Andrei Groza împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea la emiterea anularii actului administrativ individual defavorabil și obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr. 95/2020/66913 din 17 decembrie 2020, ca neîntemeiată. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea dlui Groza Andrei a pensiei pentru limita de vârstă, cu includerea în stagiul de cotizare pentru calcularea pensiei a perioadei studiilor de doctorat la zi, de la 20 noiembrie 1980 până la 20 noiembrie 1983.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

6. La 22 decembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 03 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii prin care cererea intimatului să fie respinsă ca neîntemeiată.

7. La 16 martie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel motivată prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii prin care cererea intimatului să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

8. Prin decizia din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 03 decembrie 2021.

9. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut prevederile art.1¹ alin. (1), 5 alin. (2) lit. g), art. 50 alin. (1) lit. e) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, pct.61 subpct. 8, pct.63 subpct.7 și pct. 78 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.165 din 21.03.2017.

10. A subliniat că, prima instanță just a concluzionat netemeinicia refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind includerea în stagiul de cotizare la determinarea cuantumului pensiei, a perioadei de la 20 noiembrie 1980 până la 20 noiembrie 1983, obligând stabilirea pensiei pentru limita de vârstă Andrei Groza, ținând cont de și de perioada studiilor de doctorat la zi, de la 20 noiembrie 1980 până la 20 noiembrie 1983.

11. Completul instanței de apel a respins ca neîntemeiat argumentul apelantului precum că, instanța eronat face trimitere la art. 5 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 156/1998, care indică perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare, perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art.50 alin.(1) lit. d) și e) până la 01 ianuarie 1999. Notând că, perioada de 05 ianuarie 1980 – 20 decembrie 1982 cade sub incidența normelor citate, respectiv în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat activități până la 1 ianuarie 1999, așa ca studiul în instituțiile de învățământ superior de zi.

12. Curtea de apel Chișinău a reținut că Casa Națională de Asigurări Sociale urma să-i includă la stabilirea lui Andrei Groza a pensiei pentru limita de vârstă, în stagiul de cotizare pentru calcularea pensiei a perioadei studiilor de doctorat la zi, de la 20 noiembrie 1980 până la 20 noiembrie 1983, conform Legii.

13. Totodată instanța de apel nu a putu reține argumentele apelantei, Casei Naționale de Asigurări Sociale, menționând că acesta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt,

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. La 29 noiembrie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva decizie din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și emiterea unei noi decizii.

15. La 02 martie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat împotriva decizie din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și emiterea unei noi decizii.

ARGUMENTELE RECURSULUI

16. În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale o consideră neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

17. Comunică recurentul că, potrivit documentelor din dosarul de pensionare, intimatului începând cu data de 2 noiembrie 2020 conform cererii depuse i-a fost stabilită pensie pentru limită de vârstă în baza Legii nr. 156/1998.

18. Pensia pentru limită de vârstă a fost calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 24169,32 lei, luând în considerare stagiul de cotizare de 40.1 ani și constituie 13593,03 lei lunar.

19. Menționează că, în stagiul de cotizare au fost incluse perioadele de activitate realizate până la 1 ianuarie 1999 în baza înscrierilor din carnetul de muncă, și pentru perioada realizată după 1 ianuarie 1999 perioadele de activitate confirmate prin datele contului personal de asigurări sociale pentru care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale de stat, precum și perioada studiilor superioare la zi 01 septembrie 1975 – 20 iunie 1980 și perioada serviciului în organele afacerilor interne 05 iulie 1991-13 noiembrie 1998.

20. Referitor la obligarea CNAS prin actele judecătorești privind includerea în stagiul de cotizare a perioadei de studii postuniversitare la doctoratură (20 noiembrie 1980 - 20 noiembrie 1983), Casa Națională o consideră neîntemeiată și urmează a fi respinsă integral.

21. La acest capitol recurenta mai atrage atenția asupra următoarelor aspecte, conform art. 5 alin. 2) lit. e) al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, (în vigoare din 01 ianuarie 2017), ca perioadă necontributivă a asiguratului asimilat stagiului de cotizare este perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu.

22. Potrivit art. 50 alin.1) lit. e) în stagiul de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999, se include perioada studiilor în instituțiile de învățământ superior de zi, care se confirmă prin diplomă sau prin certificat de arhivă cu privire la perioada și absolvirea studiilor.

23. La art. 121 alin. 5) din Codului educației este prevăzut că studiile de rezidențiat se organizează cu durata de 2-5 ani de către Ministerul Sănătății și au ca obiectiv formarea profesională obligatorie a medicilor și farmaciștilor pe specialități. (7) Studiile de rezidențiat se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și cu eliberarea diplomei de medic specialist, care conferă dreptul de a desfășura activitate practică independentă conform calificării obținute și de a urma studiile de secundariat clinic.

24. Iar potrivit art. 76 alin. 3) din Codului educației în cadrul studiilor superioare de doctorat și post-doctorat se realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare.

25. Dat fiind faptul că în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă se include numai perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu, temei de a fi incluse studiile postuniversitare la doctoratură în stagiul de cotizare, reieșind din normele legale expuse, nu este.

26. Consideră că, instanța de apel nu a verificat totalitatea circumstanțelor relevante mai sus, emițând acte judecătorești neîntemeiate.

27. Recurentul opinează că aprecierea probelor dată de instanța de apel a fost una defectuoasă și arbitrară fapt ce vine în contradicție cu prevederile legislației procedurale civile cât și cu dreptul la un proces echitabil.

28. Indică că, la cazul supus examinării, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise.

29. Notează că, instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente speței, fapt ce a succedat adoptarea unei soluții nemotivate.

POZIȚIA INRIMARULUI

30. Prin referința depusă la 20 martie 2023 Andrei Groza a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de asigurări Sociale cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 2 noiembrie 2022.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

32. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

33. Art. 245 Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

34. Art. 246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când:

a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;

b) recursul este depus în mod repetat;

c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;

d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1);

e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2);

f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art.244 alin.(2), art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 02 noiembrie 2022 și la 19 februarie 2023 decizia motivată a fost notificată recurentului (f.d. 97) prin intermediul poștei electronice. Prin urmare, recursul este în termen.

36. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

37. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 3 judecători.

38. În această ordine de idei, completul Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului

dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

39. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

40. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

41. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

42. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

43. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

44. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

45. În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de avocatul Casa Națională de Asigurări Sociale.

46. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc